

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 koi. — fill.	Egy évre . . . 10 koi. — fill.	Egy évre . . . 10 koi. — fill.	Egy évre . . . 10 koi. — fill.
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "
Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ij. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Kossuth Ferencz levele

a tiszalöki kerület függetlenségi és 48-as választóihoz.

Kossuth Ferencz, az országos függetlenségi párt nagynevű és szeretett vezére a tiszalöki kerületben is kibontotta a legnemzetibb magyar párt, a Kossuth-párt zászlaját, midőn Dr. Pap Zoltán fővárosi ügyvédet, a Petőfi-társaság koszorus költőtagját gyönyörű levélben ajánlotta a tiszalöki választók függetlenségi és 48-as jelöltjéül. Kossuth Ferencz levelét itt elsőbb közöljük, csak majd aztán térünk át a hajdanta oly erős ellenzéki kerület állapotára, melyet bemocskoltak az embervásárlók és egyéb politikai kufárok. Tehát olvassátok szeretett elvtársaink a Kossuth vezérünk levelét és az ingadozók is acélozzák meg a lelküket, így hangzik:

A tiszalöki kerület függetlenségi és 48-as választóihoz.

Tisztelt elvtársaim!

Hazánk szegényedik, bár ura lehetne sorsának; az idegen Ausztria szekerét tolja, bár saját érdekeit védhetné; államiságának főkellekeit nem követeli vissza, bár a helyzet úgy alakul azóta, mióta 1867-ben kishitűséggel elalkudták államiságunk biztosítékait, hogy ha lenne elég ereje nemzetünknek kinyújtani kezét, leszakíthatná a megérett gyümölcsöt.

De az örökös párturalom, mely egyeduralommá fajult, megbénította a nemzetet, elaltatta a közvéleményt, bágyadtá lett a magyar, és alig tud már merni és akarni!

Eltársaim, tiszalöki választók! fel kell ébrednünk a tespedésből!

Annak a magyar népnek, melyet a jobbagyságtól mentett meg, és a melynek jogegyenlőséget szerzett Kossuth Lajos, csak egy zászló alá lehet sorakozni: a Kossuth zászló alá, melyet a végzett kiragadott atyám kezéből, de a melyet sirjáról emeltem fel és lángoló honszerelémmel hordozom a magyar függetlenség, szabadság és becsület útján.

E zászlót kiakarom tüzni a tiszalöki kerületben is!

Kezébe adom azt, az önök jóváhagyásával, egy erős fiatal embernek, aki lelkesedéssel, hűséggel fogja azt szolgálni.

Tehetsége nagy, neve mint írónak

már is ismert, a kerület becsületére fog válni, ha megválasztják.

Csoportosuljanak zászlónk körül Tisza-Lök választói! és szerezzék nekem azt az örömet, **midőn nemso-kára közibök megyek, mint testvér testvérek közé**, hogy megláthassam miképpen tud lelkesedni a magyar, a haza függetlenségének és szabadságának fenkölt eszményeiért.

Jelöltül a tiszalöki kerületben Dr. Pap Zoltánt ajánlom.

Eljen Pap Zoltán!

Kossuth Ferencz

a függetlenségi és 48-as párt elnöke

Papp Zoltán a koszorus költő, a nagyra hivatott hazafi, vezérünk ezen gyönyörű ajánló soraival és a tiszta, szent magyar hit, a függetlenségi eszmék lángoló hitével jött le abba a kerületbe, hol a nép erkölcsének a megrontására, hitének a porba döntésére minden ocsmányságot elkövettek a politikai sárfördő posványos lovagjai, a lélekvasárlók, a renegátok és egyéb ily mákvirágok. A nemzeti szellem méltói, a politikai erkölcsök dögtemjei, a kik a függetlenség hófehér galambjait orvul gyilkolták, a galambfészkekben döglesti, konczéhes varjakat, szarkákat, vércsüket neveltek.

Ezen fekete sereg közé csap le a Kossuth-párt, a Kossuth-pártnak hódító megjelenésü, erős és lángoló hitü küldöttje Dr. Pap Zoltán, a ki sokoldalú nagytehetségének minden erejével, a függetlenségi eszmék iránti szent hitével, a magyar nép iránti testvéri édes szeretettel, az elv- és jellemzilárd férfi szilárdságával, mint a hazafiság fehér apostola jött le e kerületbe, a dicső, az egyedüli nemzeti pártot szervezni. Nagy tuskóba vágta a tejszóját. De ez a tuskó férges tuskó, tehát kipróbált erővel fellehet aprózni, hogy a tisztulás tüzeiben, a szétapított férges fa, a kerület ősi hírnevéhez erőszakosan tapasztott szenny és gyalázat ellobbanjon és annak még hamva sem maradjon fen. Mert szégyenlők leirni — a közvélemény — a tiszalöki választó kerületet is azon alacsony kerületek közé sorozta, melynek mandátumát pénzért, vesztegetésekkel is meglehet szerezni.

Méltó tehát, hogy elpusztuljanak e kerületből azok, a kik a gyalázatot a kerületre ragasztották és el is fog-

nak pusztulni, mert elsőpri e zümmögő mérges legyeket a közvélemény föltámadt jeges vihara. Ott fognak csufosan elpusztulni, a mely az elemük, a sárban, a hová az elcsábított, megtévelyített, az erkölcsileg fertőzött választókat is letéritették és a tiszalöki beszennyezett kerületre az ezidei képviselő választás a tisztulás tüze leszen. Az ősi kurucz becsületen és kardon ejtett csorbát kiköszörüli a nép, a kerület jobbjai, becsületesei, a kik az első tárogató szóra, dr. Pap Zoltánnak, a kiküldöttnek első megjelenésére tömör seregekben, feltámadt tüzzel és becsület érzéssel siettek zászlónk alá, melyen öröklángu, villámfényként sugárzó és erős betűkkel ragyog a népszabadság, testvériség és függetlenség legszentebb ígéje, a magyarság diadala.

Maga Kossuth Ferencz lejön a kerületbe, melyre már mint piaci portékára számított a kormánypárt, a mely az önértetes, a büszke magyar szavazó polgár és a vásári birka avagy a számár között nem tesz, nem lát különbséget; mert elve, hogy eladó az mindnyája, ki pénzért, ki másfajta szemétről söpört gyalázatos abrakért.

Budán is egyszer volt kutyavásár. A tiszalöki választó kerületből is szégyen-szemre, csufosan dobatnak ki a mandátum és lélekvasárlók. Jól ösmerek már itt ezeket a bilyogos varjakat és midőn a függetlenség ragyogó köszáli sasmadara repül előttünk, hát ki oly elvakult, hogy a varju után induljon. Azért a tiszalöki kerületből csufosan bukik ki a kormánypárt, a mely többé itt vásáros piacot nem csinálhat a választási jogok gyakorlásából. Néhány napig ugyanis itt forgolódtam e tözsgyökeres magyar nép között, mely a piszkot megveti, mely ma már józanabb és kiábrándultabb, mintsem hogy a faj gyilkolás politikáját méreg mámorban tévelyegve kövesse, hisz így a nemzet sirásói közé szegődnek! Nem! Ezt az árulást többé nem fogják elkövetni a tiszalöki kerület választói, hisz a dicsőséges Kossuth-zászló alatt a nemzet, a saját függetlenségünk, ősi magyarságunk, régi dicsőségünk virul fel.

És midőn alábbiakban a tiszalöki kerületben (az ellenzékétől hódított kerületben) megindított lelkes és becsületes szervezkedésről főbb részében

emlékezem, már is előre azon hitemnek és meggyőződésnek adok kifejezést, hogy e kerületben is győzni fog a Kossuth-párt, hogy e kerületben győzni is kell a Kossuth-pártnak; mert különben még szomorubb, még dicstelenebb, még gyalázatosabb és rab-zol-gább, vagyunkat, erkölcsünket egyaránt pusztító napok következnek a magyarra, ha még oly fajmagyarság is eladó, vásárolható, a milyen a tiszalöki választó kerület huszonkét községének a magyarsága.

Véssétek tehát szívetekbe a Kossuth Ferencz levelét, — ő lejön rövid időn belől közibetek, — szerezzetek tehát dicsőséget a Kossuth zászlajának; mert ez lesz a ti meggyalázott, besározott jóhíreteknek a tisztulása, a ti legszebb dicsőségetek és diadalotok. És mint a belpoklost: zárjátok ki magatok közül a csábítókat, a kishitűeket, a kormánypartí nemzeti sirások bérencz csalócsait. Csak álljanak nyíltan oda Ausztria zászlaja alá. Nemzeti sirásoknak semmi helyük a becsületes magyar nép között. Ausztria zászlója alatt táboroznak a magyarság hóhérjai. A mi zászlónk a Kossuth-apánk zászlaja.

Ifjabb Móricz Pál.

A tiszalöki választó kerületet akarom alább jellemezni. Ez a kerület, mint minden igazi, becsületes magyar választókerület, öt idők óta ellenzéki kerület volt. Az öreg Szomjas, a ki különben becsületes s a kerületben igen népszerű ember volt, maga is ellenzékiből vedlett kormánypartira, mig nem

Az országot mentén.

Irta: **Ifjabb Móricz Pál.**

Rázós, döcögős ugyan a szénaitelésű magyar kocsi, de felette alkalmas arra, hogy gyönyörű magyar embereket ösmerjünk meg.

Az országot pora elmarad, az országot döcögős kátyur okozta fáradalmakat kipihenjük, de az emlékek a becsületes magyar férfiakról, a szép fehér magyar falvakról még évek múlva is olvasztott aranyként melegítik a szívünket.

Merengtem a Tisza habjai fölött, élveztem a füzesek kesernyész illatát, barátok között, magyarok között voltam. Engedjétek meg, hogy ebből a kedves kirándulásból részt adjak ti nektek is.

Mindjárt ime itt egy magyar ember! Balsai birtokos, kerületi függetlenségi pártelnök, Szabolcsban szereplő ember úgy becsülik, hogy Veress Ferencz uram. Még az édes atyja is él. Az 84 éves magyar patri archa. Micsoda idők mulását látta ő? Micsoda magyar családok pusztultak el mellette? De ő még ma is bizodalommal él és tanítja, hogy micsoda erős, hatalmas a független magyar. A magyar föld hatalmas és felséges ereje nyilatkozik meg az ő lelkükben. Minden nemes, felséges és szép rajtuk és mint a magyarságot illetőleg. Veress Ferencz urat követnek is óhajtották volna választani, de ő bölcs szerénységgel húzódik felre és hatalmas karral szántja a barázdákat a függetlenségi szent eszméért.

öt kibuktatta a kerület képviselőségéből az antiszemita szerepléseiről ösmert Ónody Géza, a ki ugyan már ekkor kevésbé szerepelt mint antiszemita, de renegátjává vált a Kossuth-zászlónak. Ő alatt vesztette el újból a kerületet az ellenzék és noha Ónody sokak által személyileg ellenszenves volt és noha a nemzeti-pártiból, a fél ellenzékiből vedlett kormánypartí Kornis jelenlegi képviselő zászlaja alatt a legnyilvánvalóbb vesztegetéseket, embervásárlásokat követték el, mindezt mérlegelve: ha ítélnék, be kell látni, hogy ez a kerület még a bukás idején is tiszta ellenzéki kerület volt; mert a vesztegető Kornis-párt a választók egy nagy részétől gyűlölt Ónodyval szemben is csak 26, mondok szóval: — huszonhat többséggel győzedelmeskedett, ha ugyan győzelemnek lehet nevezni az ilyen alacsony embervásárlást.

Midőn tehát a jövő választás esélyeiről nyilatkozom, egész biztos hittel mondom, állítom, hogy e kerületben a Kossuth-párt győzni fog, a Kossuth-pártnak győzni kell. Dicső magyar elveinkért, eszményeinkért ma is rajong itt minden becsületes lelkű magyar, maga Kossuth Ferencz lejön (rajongó szeretettel várjuk), és dr. Pap Zoltán is olyan erős ember és olyan régi magyar kurucz nemesi család sarja, ki nem mandátumért, de az eszményekért, az elvekért, a magyarságért harszol, tehát hite van neki és így tehát teljesen változott a helyzet. Emelt fővel, szíve becsületes meggyőződését követve szavazhat mindenki, nem mint öt év előtt, a mikor egyik kerületbeli elvtársunk találó, noha drasztikus megjegyzése szerint: — Nehéz volt a helyzetünk Uram!

Bámultam ezt a gyönyörű magyart és gyönyörködtem zamatos magyar szavaiban, Az ő józan ítéelő képességében, az ő egyedül magyarságunkért hevülő lelkében, szenvedélyében gyönyörködve sóhajtottam fel:

— Vajha sok ily Veress Ferencz urat tisztelhetnék, nem pusztulna akkor a magyar.

A rakamazi bíró, Tóth György uram és az ő sógora a Serflekk Konrád is tipikus magyarok. A Konrád Tóth Györggyel évődik, hogy „tót“-bíró uram pedig a Konrád sógor „sváb“ mivoltát hánytorgatja. . . Pedig hát sok oly független magyart kívánok én, a milyenek a rakamazi svábok és a tót. . . Ha Kossuth apánk még egyszer azt izenhetné, hogy „elfogyott a regimentje“, mindnyája megértené azt és tudom, hogy még a sánta Nuszbekek sógor sem maradna otthon; ő ugyanis egyik legfüggetlenebb érzesű magyar Rakamazon.

Serflekk Konrád sógor például azt mondta:

— Csak azért nem magyarosítom a nevemet, hogy a német annál inkább megbotránkozzék rajta, hogy mégis micsoda magyar vagyok illetőleg milyen magyarok vagyunk mi rakamaziak.

Én azt mondom, hogy ez erős fajta magyar nép és kalapjokon a darutollat nem hiába lebegtetni a szél.

Aztán egy kedves fiut ismertem meg. Fábry Zoltán a neve. Jogász. De a Tisza mentén csak úgy ösmerik, hogy a „Zoli“.

Mintha csak két kutya közül kellett volna választanunk, tehát a véleményünk szerinti kevésbé rosszabbikat választottuk.

Ez jellemző és találó megjegyzés az öt év előtti választásra, mely a kormánypartívá vedlett, titkos főispán jelölt és léleknyagykereskedő, büdi földesur Korniss, volt sakter-bakter és bocher inquisitor és üldöző megválasztásával végződött és Pyrvhusi győzelem volt, de a bankóforgalmat mindenesetre előmozdította. . . És kiméletet valóban nem érdemelnek az ilyen urak, a kik a nép erkölcsök megrontását önző céljaik megvalósítására ily lelkiismeretlenül aknázzák ki. Szomorú, hogy Korniss magyar nemes család sarja és még hozzá a kiválóan tisztelt bírói karnak is egyik főtagja volt. Szereplése eléggé ösmert a hirhedt tiszta-eszlári pörből. Mint nyugalmazott törvényszéki elnöknek igen melegen ajánljuk a figyelmébe a választási vesztegetésekről hozott új törvényt.

Dr. Pap Zoltán, a Petőfi társaság tagja, a Kossuth párt lángoló lelkű és kiváló tehetségű hive, mint már irtuk is, a párt-szervezése céljából Búd-Szent-Mihályra küldetett ki és jött le elsőbb. Itt a szervezés a legfényesebb sikerek között megtörtént; mert ebben a büszke magyar, a hajduság, gal egy vér községben még a néhány ritka; az öt év előtt személyi ellenszenvtől vezetett Korniss-párti emberek, sőt főemberek is a Kossuth-párt mellett nyilatkoztak és általában óhajként merült fel mindjárt, hogy dr. Pap Zoltánt Kossuth párti képviselőjelöltként jelölni kell és jelölni fogják. És a legnépesebb választó község, a búdszentmihályi község Pap Zoltánt, ezt a hódító megjelenésű és kiváló tehetségű magyart a maga részéről jelölte is. És mivel B.-Szent-Mihály

A Zoli a legelevenebb magyar uri fiu, az igazi kuruczfajta. Még a cigányprimást is lezáfolta a hegedűn a gyönyörűbbnél-gyönyörűbb magyar nótáival. És ugyanekkor derült ki, hogy a rakamazi nyakas bíró uram nótája is nem más nóta, mint melyet Pap Zoltán szerzett és melyet országszerte dalolnak. Ez ugyanis az:

— Iszogatok, dalolgotok. . .

Lesüppedt töltésen haladt a kocsisor. Jobbra-balról darabos dombocskákat, hepehupás mélységeket láttunk. Valaha ezen a helyen állott Ó-Eszlár falu, melyet a Tisza elmosott, már csak két jegénye nyárfa hirdeti, a hol az egyik gazduramnak a portája volt.

Tisza-Lökön a „czigánybáró“, a Vay Arnold báró lakik, a kinél nemesebb, függetlenebb érzesű, fajtáját szerető magyar uri ember nem él külön a szabolcsi földön. . . És ugyanitt lakik Katona öreg urunk bátyánk is, öreg, hosszú haju földmives ember, ő még élte a Kossuth-világot, tehát őszinte szeretettel köszöntötte most is a Kossuth-párt derék magyar jelöltjét.

Ugy hallottam, hogy a kies fekvésű Tisza Lökön lakik bizonyos nevű Kádár Zsuzsa néne is (a magyarasszonyoknak legeleje). A papnak is megmondja ő, hogy csunya a labanczság. . . Én ugy képzelem, hogy az egrí hős magyar menyecskék ilyenek lehettek.

községben lakik a kerület választóinak egy nagyobb része, tehát ezen egy szívvel és lélekkel való sorakozás döntő fontosságú volt; ámde e közben felmerült, hogy Rakamazon és a tájékbeli községekben más függetlenségi jelölt nevét emlegetik, egy derék, egyenes magyar uri ember, a rakamazi születésű Juhay Antal képezdei tanár személyében.

Itt hát ismét szomorú esélyek előtt állottunk. Testvér harczra volt kilátásunk. Ez már igazi öngyilkolás lett volna. De ezen a válságon is a legnemesebben keresztül esett a párt. A testvér keblére ölelte a testvért és a helyett, hogy a kormánypártnak, a nemzet sirásóinak az öröme egymást öngyilkolta volna, kéz-kéz fogott és a magyarság így állott a vesztegetők elébe. A Rakamazon vasárnap megtartott pártértekezleten történt ugyanis a döntés Pap Zoltán mellett és Juhay Antalnak oly nemes, oly hazafias visszalépése, mely nem csupán a pártvakadást akadályozta meg, de nagyban és nemesül elősegíti a Kossuth-párt illetőleg Pap Zoltán diadalát. Ezt azt önzetlen hazafit, Juhay Antal tanárt szeretettel méltatom.

Dr. Papp Zoltán az elmúlt vasárnap augusztus 11 dikén érkezett Rakamazra. dr. Révi Nándor ügyvéd és ifjabb Mórész Pál felelős szerkesztők ugyanide utaztak, ahol Veress Ferencz balsai nagybirtokos, a tiszalöki választókerület független és 48-as Kossuth párti választóinak az elnöke, rakamazi előkelőségek és igen sokan átrándult szentmihályi elvtársak és szomszéd községbeli választó polgárok várták Dr. Pap Zoltánt, azon fontos ügyben óhajtván dönteni, hogy a Juhay Antal tervelt jelölése által felidézett és bekövetkező partoskodást is megszüntessék és ez meg történt.

Az értekezleten, melyen a polgárság örvendetes nagyszámban vett részt, Veress Ferencz kerületi érdemes és köztisztelt pártelnök elnöklete alatt a zsufolásig megtelt

Hallottam Szent Mihályon egy földmives dalárdának az énekét is.

A hol dal zendül, ott nemes lelkek laknak, ezuttal tényleg igaz volt a mondás.

A magyar föld fiait csak úgy „fűl után” énekelték a szép fohászainkat.

Tisza-Polgáron találkoztam a hortobágyi kis királylyal Deli Matyi bátyámmal is. A polgári magányban él Matyi bátyám. . . Régi kitűnő kedélyét ma is megőrizte és őrizze is meg sokaig. Matyi bátyámhoz hasonló magyar ritkán találhatik. Mondám is neki:

— Matyi bátyámat emlegetik még ma is a debreczeni menyecskék . . .

— Nagyanyók már azok, Matyi bácsi szelid gunnyal így felelt vissza.

Hej ti rugaszkodók, marakodók, agyarkodók, hiába rugaszkodtok ti, a ki nemes, a ki nagy, annak az emléke hervadhatatlan marad. Édes Kossuth apánk emléke így él a magyar nép lelkében változatlan szerelmes szép és szent virágként.

Sok házban megfordultam, sokféle gondolkodásu emberhez bekopogtattam, de a Kossuth-atyánk képét ott láttam a fehér falakon és én igen óhajtanám, ha e nagy vezérünknek a képét valami igen olesó, valami népies kiadásban sokszorosítaná és terjesztené valamely hazafias vállalat.

A Rákóczi Ferencz és Kossuth Lajos képének nem volna szabad hiányozni egy magyar szobájából sem.

teremben jelen voltak Rakamazról: id. Fábry Károly, Vereb Antal gyógyszerész, Linner János róm. kath. káplán. Fábry Zoltán, Tóth György rakamazi bíró, Serfleck Konrád, Nuszbek János, Perger János, Leffer és több más rakamazi polgárok. aztán a szentmihályi küldöttek, P. Szabó Balázs pártelnök, Oláh Mihály alelnök, Daróczy Pál jegyző vezetése mellett, főbben Balsáról, a környékről, és a független Ladányból György Ferencz, Csikay János.

Ennek az értekezletnek hasznos sikere volt. Sikertől eloszlalni minden félre értést, minden széthuzást, mert a szinte függetlenségi elvet hangoztatott Juhay Antal a pártelnökhöz irt levelében nemcsak visszalépését jelentette be, de a legnemesebben, legönzetlenebbül ajánlotta Papp Zoltánt, a kit ezen az összejövetelen köz megegyezéssel, szeretettel, a Kossuth Ferencz meleg ajánlatát is figyelembe véve, elhatározták, hogy képviselő jelöltül fogják ajánlani a Tiszalökön, a Kossuth Ferencz jelenlétében megtartandó kerületi függetlenségi pártijelölő ülésen. És a jelölő ülést lelkes, baráti hangulatban ünnepi ebéddel fejezték be, melyen több sikerült felköszöntőt mondtak Kossuth Ferenczre, Pap Zoltánra, Veress Ferencz kitűnő pártelnökre, a választókerületbeli polgárságra; majd a lelkesült választók átkocsiztak Szent-Mihályra, hol a Szabó Gerzon által kitűnően vezetett dalárdának táncmulatsága és hangversenye volt az Ötvös-féle erdőben.

Az egyetértés, az elvtársi szeretet, önzetlenség nemes példájául szösz szerint közöljük a rakamazi születésű Juhay Antal kiváló tanárnak Veress Ferencz pártelnökhöz intézett levelét, melyben nemcsak visszalépését jelentette be, de magahelyett a legmelegebben ajánlotta dr. Pap Zoltán koszorú költőt. Ez a szép, férfias levél, mely más viszálkodó függetlenségiiek között is például szolgálhat, így hangzik:

A nyárfák alatt vigan gördült kocsink a régi magyar református községbe Dobra. Szívemnek tetsző és kedves magyar község. Mindig jeles hírű kurucz község volt, kiváló papja Tóth Lajos ma is lángoló függetlenségi ember. Csak a vesztegetők ne gyaláznák meg a mi szép magyar népünk erkölcsét.

Dobon ösmerkedtem meg és barátkoztam meg egy szép magyar emberrel. Nemes fajta ember az én kedves Porkoláb Károly barátom. És micsoda meglepő, micsoda jellegzetes magyar feje van, kiderült, hogy már Budapesten is mondták neki — : második Rákóczi Ferenczet mintha láttam volna.

Kivánom, hogy csalódás ne érjen és a szép magyar arczhoz, megjelenéshez hasonlólag igaz függetlenségi elvekkkel, kitartással egyesüljön velünk kedves Porkoláb uram.

Az országot pora elmarad, a fáradalmakat felejttem, de a magyar fajtam között szerzett emlékek, mint az olvasott arany melegítik emlékeimet . . . Nyárfák alatt robog a kocsis. Gólyák kerengenek a levegőben. Megsugom, hogy az én kedves és kitűnő Zoltán barátom még fiatal házasa . . . Aztán füzesek közül ki-ki villan a Tisza ezüstös, lágytete és karsu tonyokat is látunk a sűrű kék felhők közül . . . Nagyszerű vágy támadt a lelkemben, hogy megcsókoljam a virágos, majd buzakeresztekkel rakott magyar földet.

Budapest, 1901. aug. hó 10.

Igen tisztelt Pártelnök Ur!

A tiszalöki kerületben élő rokonaim, gyermekkori ismerőseim meleg szeretete és bizalma abban a megtiszteltetésben részesített, hogy a nevezett kerületben engem kinnál meg a küszöbön álló általános képviselőválasztások alkalmából a jelöltséggel.

Polgártársaim szeretetének ezt a megnyilatkozását én méltó örömmel és igazi hálával fogadtam, mert arra nyújtott számomra kilátást, hogy nemzeti szabadságunknak és függetlenségünknek azokért a nagy eszméiért, melyekért szabadságszerető vitéz apáink évszázadokon keresztül áldozták vérüket és életüket, a népképviselői alapon szervezett törvényhozó testületben a népszabadságért lángoló lelkem minden erejével sikra szállhatok.

Miután azonban a napokban arról értesültem, hogy a függetlenségi Kossuth párt vezetősége Pap Zoltán budapesti ügyvédet, ugyanezen eszmék kitartó harcosát és egyik legkiválóbb magyar költőt ajánlotta jelölésre a kerületben, engem a Pap Zoltán jeles tehetségei, de az a régi keletű személyes barátság is, melynek kötelékei hozzá fűznek, arra indítanak, hogy elvtársaim szives bizalmát megköszönve, a jelöltségtől visszalépjek és arra kérem az igen tisztelt pártelnök urat és általa a kerület valamennyi független gondolkodásu választóját, hogy helyettem a Pap Zoltán jelöltségét egész lelkesedéssel sziveskedjenek támogatni és hogy egyuttal hazaszeretetem egész melegségével intsem őket az egyetértésre, mely teljes biztosítékot nyújt a függetlenségi zászló győzelmére.

Igazi jól eső érzést keltene lelkemben, ha szavaim visszhangra lenének és biztosíthatok minden barátomat arról, hogy nem tekinteném muló értékűnek azt a megtiszteltetést, mely csekélységemet érte, akkor sem, ha a Pap Zoltán győzelméhez ezzel a meleg baráti ajánlással némiképen én is hozzájárulhatnék.

Fogadja igen tisztelt Pártelnök ur is méltelen őszinte hálás köszönetemet az éreztetett bizalomért és vegye szivesen igaz tiszteletem nyilvánítását is.

Hazafias üdvözléssel

Juhai Antal.

Ezután dr. Pap Zoltán, a tiszalöki független és 48-as polgároknak már ezidő szerint is képviselő jelöltje a kerület több községében tett látogatást és folytatta a pártszervezést. Megfog jelenni minden községben.

Ebből a kerületből a lélekkufarok, a remzet sirásói szégyenkezve, csufos bukás közt fognak kitakarodni és mi is Kossuth Ferencz vezérünk szavával végezzük tudósításunkat:

— Éljen dr. Pap Zoltán, a tiszalöki választókerület Kossuth párti képviselőjelöltje

Az amerikai magyarok helyzete.

Kohányi Tihamérnak, a clevelandi (amerikai) „Szabadság” szerkesztőjének rendkívül értékes tanulmányát az amerikai magyar helyzetéről most adta ki az Országos Magyar Gazdasági Egyesület. A tanulmányos cikk egyik érdekes részét itt közöljük, mely a kivándoroltak sanyaru életviszonyaival ismertet meg.

A kivándorlás kérdését, mely Magyarországnak egyik legsúlyosabb problémája, a nagyközönség egyáltalán véve nem részesíti

az öt megillető figyelemben. Ennek okát én első sorban találok, hogy az ország lakosságának túlnyomó része nincs ebben a kérdésben tájékoztatva, felőle sötétségben lappang s így nem is érdeklődik iránta. A közönségnek közvetlenül érdekelt része, a földbirtokos osztály, fel-felajdul néha, hogy a munkáskéz hiánya miatt el kell pusztulnia, panaszai néhanapján utat találnak egyes sajtóorgániumokban, de ezek a panaszok csak egy napig élnek, mint a tiszavirág, marandó nyomot nem tudnak hagyni. Vannak testületek, amelyek mozgatják az ügyet, egynehány a jövőbe látó férfi lelkes munkája sem hiányzik, mindez azonban nem segít a bajon, mert egységes, öntudatos akció nincsen, e nélkül lehetetlen a kóros állapotokon segíteni.

Harmincz éve, hogy a kivándorlás kezdetét vette, de ezen három évtized alatt a baj orvoslása tekintetében nem történt semmi, legfeljebb az, hogy az utlevelek kiadását megnehezítették, az utlevél nélküli kivándorlókat összefogdosták, hazatoionezőiták és megbírságotlák. A közigazgatási brachiumnak illetően való alkalmazása megnyugtatta a földbirtokost, aki megelégedett azzal, ha a sajtó, mások elijesztésére, közölte azok neveit, akiket a csendőrök a szolgabírói hivatalokba kísérték. Azzal áltatták magukat, hogy illetően eszközökkel a népet vissza lehet tartani. És mi lett az eredménye ennek az évtizedeken keresztül folytatott praksisnak, az, hogy ma csak az E. Á.-ban annyi magyarországi van, hogy ha azok minden családtagjaikkal visszatérnének, a magyar szent korona országainak lakossága 800 ezerrel szaporodnék meg.

Az így megrendszabályozni megkísérlett nép még mohóbban kapott a kivándorlás tiltott gyümölcse után, úgy okoskodván, hogy a mit olyan nagyon tiltanak annak igazán jónak kell lenni, hitt tehát inkább a esábitó nyomtatványnak a hajójegyelárusító ügynöknek, az öt zsaroló koresmárosnak, s ha más-kép nem, uszorakamattal megszerzett kölcsön-pénzen vándorolt ki és horribilis árakat fizetett az öt a határon átsempésző lélekkufárnak. Mi sem természetesebb, hogy az így kiszökött, szegény népet a hajóig való útjában megszarolta, kirabolta mindenki.

Ennek a rendszernek lett a következése az is, hogy az Amerikába érkezett kivándorló olyan emberek kezeibe került, akik öt kiszípolozták, felette gyámkodva. Azzal ijesztgették, hogy haza soha se mehet, mindezt azért, hogy ott maradván, tovább is elődhessenek rajta. De ez még nem minden. A megfélemlített kivándorló ki lett oktatva, hogy hozzátartozóit milyen uton-módon hozassa ki — hogyne, hiszen hajójegyet vásárolt, ami mellett jó nyereség van.

Az Amerikába kivándoroltakat két részre osztom. Egyik részük, s ez a kisebb, barát hoz, rokonhoz jön, az illető vagy azon a helyen kerit neki, akkor a mikor, munkát, a hol ő dolgozik, vagy más helyen dolgozó ismerősehez utasítja. A másik, a nagyobb részt tanácstalanul áll meg az új világgrész küszöbén, s mert rendesen csak annyi pénze van, hogy épen partot tud érni, a keleti államok valamelyikében állapodik meg. Így kap a kellelénél is nagyobb emberanyagot Pennsylvania, New-York, New-Jersey, Connecticut, Ohio és még egy-két állam. Ez az egyik oka annak, hogy a pennsylvániai kőszénbányákban, a nagy vasöntőkben a munkabér évről-évre hanyatlak. A nagy nyugaton ugyszólván kétszer annyi a munkabér, de oda eljutni N.-Y.-ból annyiba kerül, mint innen New Yorkig. A nyugatra az újonnan érkezettek közül csak kevesen mennek, rendesen azok merik csak a nagy utiköltséget megkoczkáztatni, akik egy néhány évet töltöttek el a keleti államok valamelyikében.

A keleti államokban így megrekedt kivándorlók a kőszénbányákban, kőkemenczéknel, kőlejtő bányákban, a vasöntőkben, csőgyárakban stb. nyernek alkalmazást. — Sulyos munkában telik el napjuk, keresetök uagysága 1 dollár 50 cent és 2 dollár 50 cent közt váltakozik. Vannak, a kik többet is kapnak, de a fentemlített összeg az átlag. Vannak, a kik műhelyekben könnyebb munkával ugyanannyit, vagy talán többet is keresnek. A munkabérre sok körülmény van befolyással, de különösen az általános gazdasági viszonyok.

1893-ban, a midőn egy öt évig tartó gazdasági válság vette kezdetét, amidőn a munkabér 20—25 százalékkal szállt alá, e mellett a heti 60 óra helyett a gyárak, bányák csak 20—30 óráig dolgoztatták embereiket, ezt is csak úgy, hogy embereiknek egyrészt elkellett bocsátaniok. — Ezt az öt évi pangást még ma is érzi a munkásosztály.

Lakás, élelem aránylag véve nem drága, hanem az, a ki az amerikai munkásosztály felfogásához képest tisztességesen akar élni, keresetének legfeljebb egyharmadrészt takaríthatja meg. A mi pénzük szerint ez is tisztességes összeget tesz ki annál, a ki napi két dollár bér mellett állandóan dolgozik, ezek pedig sokan vannak. Itt még megjegyzem azt, hogy azok, a kik 1 dollár 50 cent vagy kisebb napibér mellett dolgoznak s az a szándékuk, hogy visszatérjenek, rendesen többet tesznek félre, mint azok, a kik 2—3 dollárt keresnek s nem térnek többé vissza. A hazatérés vágya az, a mely a takarékoság ösztönét bennünk fejleszti. A hazatérni vágyó pénzt tiz eset közzül hét esetben hazaküldi, azaz rábizza azokra, a kik — ő nem ismervén az elküldés módját — ehhez értenek. Ezeknek a jobbra minden felelősség nélkül való „bankár“ uraknak egy része, nemcsak hogy horribilis árt számot a csekély munkával járó elküldésért, hanem igen sok esetben késnek a pénzküldéssel, a pénzt üzleti céljaikra használván fel, várva egy újabb pénzküldőre, akinek pénzével fedezik az előbbi hiányt. Ilyen rendszer mellett a nőta vége rendesen az, hogy a „bankár“ ur sikkasztóvá válik. Minden évben hallani egynehány ilyen esetről, a nép, ha okulna is, nem segíthet a bajon, mert a legszilárdabbnak hitt ilyen üzlet is megbukhatik, azaz tulajdonosa bucsu nélkül felszedheti a sátorfáját s elillanhat. Az ilyen „bankár“ ok elfogadnak takarékbetéteket is, némelyikük kamatot is ad, vagy legalább ígér, de tudok olyan eseteket is, hogy kivándorlóink fizetnek a „bankár“ urnak azért, hogy pénzüket letétbe elfogadni hajlandó.

Ezeknek a bajoknak orvoslása tekintetéből nem lenne czéltalan dolog a postatakarékpénztárt megkedveltetni kivándorlóink közt, de ennek nem az a módja, a mit e napokban a lapokban a lapokból olvastam, hogy t. i. a konzulátusok foglalkozzanak a postatakarékpénztár ügyével. Ez egyrészt nem is lehető, másrészt nem is lenne ezzel a czél elérve. Hogy milyen uton-módon lenne ez lehető, ezt, tekintettel az ügy sikeres kimenetelére, e helyütt, engedjék meg, hogy ne tárgyaljam. Annyit azonban bátran mondhatok, hogy praktikus eljárással a postatakarékpénztár nemcsak hódíthat, de sok tekintetben hozzájárulhat a viszonyok javításához.

NAPI HIREK.

A téglási gróf.

Valamelyik budapesti lapban azt olvastuk, hogy a hajdu-nánási választókerületben a »szabadelvű« párt De-

genfeld Pál gróf téglási nagy birtokost léptette fel.

Hát még mindig vannak kísértetek?

A hajdu-nánási választókerület és szabadelvű párt? . . . Ilyen itt soha nem volt. Megtörtént ugyan néha, hogy egyes strebinyei és strebinszki Streber urak és töredékek beugrattak itt egy vagy más pénzes urat, de az ilyen szabadelvű jelölésnek a potya dinom-dánomokon, a nép legsilányabb részének a vásárlásán kívül egyéb eredménye nem volt a csufos bukásoknál. A romlott portéka minden alkalomkor kapható volt a szabadelvű uraknak, de a független választók szilárd, elvhű, és baromként meg nem vásárolható zömén sem mézmázos szó, sem a baksis, sem az erőszakoskodás nem változtatott; sőt még lelkesebben tartott ki a Kossuth-atyánk zászlója mellett. A sok csufos kudarcz utau kipusztult a nemes hajduk közül még az ugynevezett kormánypártnak az irmagja is. A mi pedig mégis lappangva él, annak a komoly, a józan része maga belátja, hogy e kerületben, hol egyedül Nánáson az 1500-at közelíti a választó, legfeljebb csak „kormánypárti“ részről balekjelöltről lehet szó, a ki vakon beugrik, a ki a pénzt nemessebbre már nem tudja áldozni, mint sikertelenül és hiábavalólag a zsebrákok etetésére.

Degenfeld Pál grófnak szomorú tapasztalatai vannak az öt év előtti választásról és mivel a nánási kerületben komolyan senki sem emlegeti a nevét még csak mint szabadelvű jelöltül is, tehát koholmány a „téglási grófnak“ a lapok által hozott hajdu-nánási jelöltsége. Ő itt mint kormánypárti jelölt csak csufos kudarczot arathatna és legfeljebb még inkább pellengérezné a «t é g l á s i g r ó f» nevet, amely egykor a szeretetnek, a bizalomnak, a nagy tiszteletnek a szép neve volt; mert a „t é g l á s i g r ó f» szép elnevezés alatt a hajdu testvérek mindig a függetlenségi párt tántoríthatatlan bajnokát értették, a milyen volt Gusztáv gróf, ez a tetőtől talpig derék magyar főnemes, akit nem riasztott vissza elvei mellől sem a Tisza sógorság, sem a többi atyafiságnak osztrákká vedlett magatartása.

Azomban fájdalom — az ifjabb nemzedék nem követi atyjának méltó nyomdokait és a szeretetreméltó Pál gróf fog elsenyedni nagybátyja, a «mindenható» főispán ur jóvoltából, mint örökös kormánypárti jelölt . . . Bizony bizony szebb pályát is választott volna.

Desewffy püspök Pusztaszernek.

Az ősmagyarok gyülesező helyén, a pusztaszeri szentelt területen, talán már a jövő évre állni fog a kápolna, a melynek

létesítését most határozta el az odazarándokolt hazafias közönség. A szegedi szombatosok asztaltársasága folytatja a kápolnára a gyűjtést. Az asztaltársaság közelebb küldöttséget vezet őgróf Pallavicini Sándorhoz, s arra fogja kérni a főurat, hogy a kápolna építési költségeihez szintén járjon hozzá. Desseffy Sándor megyés püspök, a mikor a kegyeletes, szép tervről tudomást nyert, az' a kijelentést tette, hogy a kápolna fölépítéséhez maga is nagyobb összeggel kíván hozzájárulni és mostani szegedi utja alkalmával várják erre vonatkozó nyilatkozatát. A szombatosok asztaltársasága most a kápolna javára megindult gyűjtést országossá igyekszik tenni.

Méhészeti előadások.

Az V-ik kerületi állami méhészeti vándor-tanár, Forgách Lajos, folyó hó 18-án. azaz vasárnap d. e., esetleg d. u. a debreczeni orsz. tanítói árvaháznál levő méhesben méhészeti előadásokat fog tartani, melyre az érdeklődők figyelmét felhívjuk. A méhészeti előadáson minden érdeklődőt szívesen látnak.

Wolafka püspök diszebédeje.

A Wolafka Nándor választott püspök, kispripost, debreczeni róm. kath. plebánus augusztus hó 18-án egy órakor a „Bika“ szálló disztermében ebédet tart. Augusztus 18-dika a király születés napja.

Nyilvános köszönet.

Beküldetett: A rendőrkapitányság volt kegyes szegény tanulónk felruházására 20 azaz husz koronát juttatni az asztalos ifjuság által tartott jótékony czélú előadás tiszta jövedelméből. Midőn ezen nemes adományt nyugtatni van szerencsénk. nem mulaszthatjuk elhálálköszönetünket kifejezni szegény iskolás gyermekeinkről való szíves megemlékezésért. Debreczen, 1901. aug. 14. Dr. Popper Mór elnök. Darvas Izidor pénztáros.

Váltóhamisító asszonyok.

A debreczeni törvényszék özv. Kerezs Istvánnét két rendbeli okirat-hamisítás büntetéseért kilencz hónapi börtönre. Elek Ferencznét egyrendbeli okirathamisítás miatt hat hónapi börtönre ítélte. Két vádlott társukat bizonyíték hiányában felmentették. A két elítélt váltókat hamisított. Ez is a romlott idők jele, hogy magyarasszonyok ilyesmire vetemednek.

Megczáfolt jelölési hir.

Ugy látszik, hogy a zavarosban halászók nem nyughatnak. Hireket terjesztenek a hajdu-nánási kerületben a független Kossuth-párt szakadásáról és már nevet is említettek, hogy Vecsey-Oláh Károly tokaji nagybirtokost fogják felléptetni Kossuth-párti programmal; noha a kerületi függetlenségi párt megbizottai és a komolyan számbavető és döntő, megvásárolhatatlan elemek egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel Rákosi Viktor nagynevű író mellett döntöttek és foglaltak pártot. Ugy Nánáson, mint a kerületben büszkén lobognak a Rákosi zászlói. Fényes megválasztása is teljesen bizonyos. Illeté-

kes helyről vett értesülésünk szerint a szóbahozott Vecsey-Oláh Károlynak eszeágában sincs itt jelöltséget vállalni. A Kossuth-párt esetleges megbontása másoknak állhatna érdekében, de ezek nem is nevezhetik magukat Kossuth-pártiaknak mert a ki tömör pártbontására törne, az nem is érdemes szép nevünkre. Van annyi erőnk. ki a Kossuth-zászlóval adott körülmények között visszaélne, hogy mint a férget eltaposnánk. — Mert mint a kormánypart hiábavaló erőlködéseitől nem félünk, akként az elvetemedett belvizsalyzókat is komoly felindulás és erőnk gyöngítése nélkül dobhatjuk ki hatalmas pártunk kebléből, mely rég volt ily erős és egységes. Mindamellett nem bizakodunk el. Résen állunk, a ki rossz indulattal kerül ellenünk, magára vessen, ha azt kapja meg, amit érdemel. Meg ertszett érteni?

Kóbor cigányokról.

Hirek érkeznek kóbor cigányok garzdalkodásáról. Debreczen területén, a Macs táján lappantak a duvadak. Még ma is van oly jámbor vélemény, hogy a kóborcigányok rajzását esendőrkkel az országterületén be lehet szüntetni. Nem azt soha. Kivételes törvényeket, kivételes fenytékeket kell hozni e csatangoló duvadokra, a kik a humánus törvényeinken túl teszik magukat és kevésse jobbak a csatangoló éhfarkasnál.

Az ügynök vásári kalandja.

Varga Károly ügynöktől, ki a debreczeni vásáron tizenegy darab ökört akart vásárolni, elloptak ezerhatszáz koronát. — A rendőrség vizsgálatot indított az ügynök megbízójának a feljelentésére, hogy a pénz miként tűnt el? Ellopták-e vagy elvesztette-e, a miként ezt a szerencsétlen ügynök állítja.

Iparosok táncmulatsága.

A debreczeni cipész, csizmadia munkások és kisiparosok szakegylete f. hó 25-én vasárnap a Margit-fürdő disztermében zártkörű nyári táncestélyt rendeznek. Jegyek előre válthatók a Weidner G., Cziczó L., Réthy Gy., Nemes G., és Széplaky J. üzletében valamint a rendező bizottsági tagoknál.

Debreczeni honvédek a hadgyakorlaton.

A debreczeni honvédgyalozzred e hó 25-én indul a nagy fegyvergyakorlatra. Honvédeink a váradi 4. honvéd gyalozzred-del egyesülve e hó 24-én reggel indulnak el vonaton, Budapesten át. a fehérmegyei Ercsi községig, a honnan gyalogmenetelnek Pécsig, ahol a nagygyakorlatok középpontja lesz a király jelenlétében.

A nyulak veszedelme.

Az ifju, vidám és bohó mezei nyulak ezennel figyelmeztetnek, hogy máttól szabad rájuk a vadászás újra. Eddig övék volt a világ. A mező dus asztalt terített nekik és sűrű kalász-tenger alján élhettek a szere-

lem gondtalan örömeinek. Óh, a szép aranjuézi helyek elmúlnak — nemcsak a nyulak tudják ezt a szomorú igazságot, az emberek is szenvedik néhány ezer év óta. A boldog dőknek, amelyeket a szerelem verőfénye sugárzott be, mos már vége. Kezdődik újra a sivár, kiméletlen borzasztó harc az életért. A buvóhelyek többé nem oly árnyasak, az ösvények nem virágosak és minden fordulónál ott settenkedik czélbavetett fegyverével a borzasztó, veszedelem: a lesipuskás... Mintha nem is nyulakról szólna ez a szomorú ének, hanem a muló ifjuságnak sötét tragédiájáról.

A kőműves sztrájk.

Még folyton tart a debreczeni kőművesek munkaszünetése s alig lesz annak a héten vége. Ma délelőtt felvonulást rendeztek, körülbelöl 600—800 an mentek végig a piacon s teljes nyugalommal viselkedtek, közben-közben éltették egyes építészeket, vállalkozókat, míg másokat néhányan abcsugoltak. — A tárgyalások ma folytatódna, de eredmény egyelőre nem igen várható.

Elnapolt heti vásár.

A keddi, folyó hó 20-diki Szent István napja alkalmából a debreczeni hetivásárt a rendőrfőkapitányság f. hó 19-re hétfőre tette át.

Felülfizetések.

Beküldetett: Az „Egyetértés“ önképződal és zene-egylet által 1901. évi augusztus hó 3-án a nagyerdei „Dobos“ pavillon nagytermében tartott dal és zene estélyen felülfizettek: Márkus Jenő 10 korona, Podolsky Béla 5 korona, Traunsteini Hugó 4 korona, Boross András 3 korona, Maschek Antal 2 korona, Juhász György 1 korona.

Nyilatkozat.

Többször volt alkalmam a luhi Erzsébet-gyógyvizet betegeknek alkalmazni és mindig a legjobb eredménnyel.

Dr. Lax Farkas
Ruszpolyána.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Szinügy.

Váluton.*

(Levél a szerkesztőhöz.)

Ideges várakozással sóhajt fel a színházlátogató, hogy vajjon a színházi bizottság melyik pályázónak adja oda Thália templomát. Az utca intelligens osztálya érdeklődéssel kérdezi az idegesen fel s alá futkosó vezérférfiakat, hogy hát tulajdonképpen ki is lesz az új színigazgató? Ezeknek arczatán ott ül a bizonyosság megnyugtató mosolya, magasra emelt fővel, büszkén lökik oda a kérdezőnek: — a kit mi akarunk.

És a szegény — fizető — színházlátogató tovább megy — azon tünődve — hogy hát ezek a mozgó elemek vajjon megkérdezték-e a nagy közönség érzületét és a zoknak nevében is akarnak a debreczeni színház élére egy olyan embert

* Lapunk egyik munkatársától vettük ezt a szinügyi cikket; közöljük minden megjegyzés nélkül.

állítani, ki nemcsak a színbizottság érdekeinek, hanem a közönség vágyainak is megfelelne?

Komjáthy és Makó pályázata ott fekszik a színi bizottság asztalán. Az előbbi felbontani talán feleslegesnek is tartják, mert hiszen öt továbbra is megválasztani a bizonyosság határára annyira belül van, hogy ahhoz idegennek közeledni képtelenség.

Komjáthy hat év óta igazgatója a debreczeni színháznak, — nem mondom, hogy nem jó — nem ambíciózus — áldozatkész directora volt a társulatának — és ugyanekkor a közönség érdekeinek; sőt állítani merem, hogy hosszú idő óta színigazgató olyan osztatlan szeretetben — mint Komjáthy — ebben a mai csudálatosan flegmatikus városunkban nem részesült. Ezt a nézetet azonban nem szabad — különösen anyagi érdekből nem — olyan tulhajtásba taszítani, mely az unalom határainál áll meg. Egy szintársulatnak ugyanegy helyen három év elég — hat sok — az ezután következők pedig nagyon unalmasak.

Komjáthynek nem vagyunk és nincs okunk ellenségeinek lenni, és éppen ezen okból nem áll egy színügyi bizottsági tag azon állítása, hogy Komjáthynek — csak egy hibája van: — hogy a közvélemény vezérembereit nem potyaztatja.

Nem akarok e helyen reflektálni erre a kifejezésre, mert hiszen az oly tag értelmű, hogy a nagy közönség a közvélemény vezéremberei alatt, — minket újságírókat is érthet, csak azt kértem a t. színügyi bizottsági tag urtól, hogy ha Komjáthynek csak ez az egyetlen, de a színházi bizottság által is tudott hibája van, hát akkor Makónak, kit csak nagyon távolról ösmer az idegenből ide származott színházi bizottság zöme — mi hibája lehet?

Csak nem az a hibája, hogy szívének összes melegével haza vágyik, mert hiszen ide való fia, itt született a nagycsapató utczán, itt tanulta meg az a b c-t. Itt — ebben a színházban tanulta meg imádni, szeretni, azt a pályát, melynek elnyerhetéséért szakított a világ balítéletével és mellőzte a szülői bucsu esőket, melyet — csak azért a pályáért soha sem is kapott meg.

Az a hibája talán? hogy 27 éves ábrándját egyszer valahára megvalósulni szeretne látni. Hogy oda álljon Debreczen város közönsége elé — ki őt talán már örökre elfeledte — hogy nézzetek kedves testvereim, én az akkor eltaszított fiu itt vagyok, feltámadtam, forró szívemet, szeretemet teljes épségében visszahoztam, — tudományomat — tapasztalataimat lábaitok elé rakom és nem kérek érte egyebet, csak azt, az utolsó kuvasznak is megengedett nagylelkűséget: — engedjete egy kicsit itt-hon lenni és benneteket a visszatértek lángolásával szeretni.

Vagy az a hibája, hogy nincs olyan társulata mint Komjáthynek?? Na hát az is igaz, mert különb van és mindig különb is volt. De tegyük fel és engedjük meg, hogy mindakettő egyforma rossz? Még mindig jobb és kellemesebb egy új rosszat látni rövid ideig, mintegy hat éves rosszat — további folytatásban.

Teljesen semleges állásból ítélve a mérleg serpenyője a Makó javára esik. De meg Debreczen város közönségének lélektani kötelessége a saját gyermekét oly szeretettel fogadni, hogy az, ha csakugyan vissza térhet, minden jót hálás szívvel megköszönhessen.

Komjáthy előtt pedig nagy a választás, — ügyes, disztingvált ember — egy másik diszesebb templomban éppen olyan nagy szeretetet arathat, mint aminőt, itt, egy h a z a t é r t pályatársának hátrahagyott.

—y. —n.

Tanügy.

A gyermek fegyelmezéséről.

Irta. Lippe József.

II.

A büntetésről.

Minden büntetés, eszköz célja: a megbüntetett megjavítása. Ezen alapmondatot a szülőknek a büntetésnél meg kell szívlelni; hadd lássa be a gyermek, hogy nem a mi akaratunk neki fájdalmat okozni, hogy a büntetés nem a boszu valamely neme, sőt ismerje, mennyire fájtaljuk, hogy őt büntetnünk kell, mert szándékunk őt hibáitól megszabadítani. Azért a büntetésnél is gyengéd bánást kell tanúsítanunk, nem pedig szenvedélyességet, mert ez utóbbival a gyermeket még jobban elkeserítjük és a büntetés nemcsak hogy nem érné el célját, sőt még más ártalmas szenvedélyek keletkeznek a gyermek szívében, szerető, szigorú szavak szükségese a büntetésnél.

A büntetésnél is szem előtt kell tartani a gyermek korát, kedélyét, nemét. Az érzékeny gyermeknek a szülők elégedetlensége már nagyobb büntetés, mint az üteg, míg egy kemény, vad természetű gyermeknél szokás szerint egy jól alkalmazott büntetéssel többet érünk el, mint a legszebb erkölcsi fejtegetésekkel, házi börtön, koplaltatás, az asztaltól való eltávolítás oly büntetési eszközök, melyeket körültekintő szülők a körülményekhez képest alkalmazhatnak, csak ezen eszközök alkalmaztatásának sikeretelensége után, lehet egy könnyebb testi fenytést alkalmazni; azonban jobb felnöttebb gyermekeknél, különösen leányoknál, a kik elég értelemmel s becsvágygyal bírnak, viseletük helytelenségét belátni minden testi fenytést mellőzni, csak figyelmeztetés és példázás által kell rájuk hatni, mért rendszeren az oly gyermekek, kik testi büntetés iránt bár érzéketlenek, tapintatos bánásmóddal megjavulnak.

De fenytősnek kell a házban lenni, mert a gyermekek hibáit büntetés nélkül hagyni, a legszomorubb következményeket vonhatják maguk után. Igen helyesen mondja Kléber az ő bibliai paedagogiájában: „A fácskát is nevelni kell, ha nem akarjuk, hogy elszáradjon, hát felbőhet jól nevelve a gyermek fegyelmezés nélkül? A fácska még hajlítható, a zsenge gyermek még jól nevelhető. A fácskát meg kell támasztanunk, ha azt akarjuk, hogy egyenesen nőjön, a gyermeknek is fegyelmezésre van szüksége, hogy fekezhető legyen. A nagyon szoros kötelék megárlhat a fácskának és meggátolja fejlődésében, a tulszigoru fegyelem a gyermeket felszeggé, rabszolgalelkűvé teszi és minden esetben rossz hatást gyakorol rá. Ha nem akarjuk magunk gyermekeinket fenytetni, úgy másoknak kell azt tenni és pedig érzékenyebb módon, ha a kis fájdalomtól akarnók megkímélni, ezáltal bizonyára egy sokkal nagyobbat készítenénk számukra, ha hátukat a pálcától kíméljük meg, ki tudja, nem jutnak oly helyre, mely százszor keserűbb a páleza okozta fájdalomnál. Elhanyagolt fenytés már sok egyént juttatott bitóra.“ A büntetést ne alkalmazzuk izgatott, felingerült állapotban, hanem a legnagyobb nyugodtsággal, mert ellenkező esetben a gyermeket igen súlyosan, vagy oly helyen üthetők meg, a melyek a legkellemetlenebb, talán végzetes következménnyel lehetnének a megbüntetettre nézve. A büntetés megtörténte után legyen minden feledve; figyeljünk azonban arra is, hogy ezután ne legyünk túl barátságosak és ne mutassuk szeretetünket hatványozva, mert ez annyit tenne, mintha a büntetéssel igazságtalanságot követtük volna el s most ezt jóvá akarjuk

tenni s a büntetés célját elhibáznók. A büntetésnél az alapmondattal: „A gyermek első életéiben. a mikor csak az érzéki büntetés iránt érzékeny, a páleza mértékletesen használható; az érettebb korban tartózkodjunk minden testi büntetéstől és inkább más büntetési eszközök vagy figyelmeztetések, tanulások alkalmazása által igyekezzünk a gyermekre hatni.“ Vajha szülők és nevelők szerény soraimban lefektetett alap gondolatokat gyermekeik célirányos nevelésére megszívlelnék és egy hitben erős, erkölcsben szigorú és jellemben szilárd generációval nevelnének, hogy mindenki, a ki látja őket, elismerje róluk, hogy Istentől megáldott ifjuság ez, mely kegyet és tetvést talál Isten és az emberek szemében.

Halálos ítélet.

(A régi ötforintosra.)

A hivatalos lap halálos ítéletet hoz: az ötforintos bankóét. Rég tudva van, hogy a halálnak van szánva ez a kedves papírpénz, melynél több joggal senki sem pompázhatott a remény zöld színében, hiszen a maga értékének szerénységében nem hagyta kielégítetlenül sorvadozni az érte vágyakozót, mint a büszke ezres bankó. De a szerénységnek sorsa ez: elnyomják s eltüntetik a föld színéről. Így vész el ime az ötforintos is. Hivatalosan ma hirdetik ki halálos ítéletét s néhány nap múlva megkezdik a végrehajtását is.

Nem lesz könnyű munka. Elvégre százhatvan millió értékű ilyen papírpénz kell megsemmisíteni, azért is teljes harmadfél esztendőre tették határidejét, melyen túl az ötforintos immár elavult fogalom lesz s értéke nem lesz. Azaz, hogy nem egészen mert az Osztrák-Magyar Bank még beváltja hat évig, 1907. augusztus 31-éig. Csak a forgalomban szűnik meg szereplése az 1903. február 28-án túl, illetőleg 1903. augusztus 31-én túl, ameddig tudniillik az állampénztárak kötelesek elfogadni ezt a pénzt is.

Laikusok kérdezik talán: mért kell pusztulnia, mi a büne? Neki semmi, de bűnnek volt takarója ő, ha ugyan lehet manapság az adósságok virágkorában bűnnek nevezni az adósságot. Az ötforintos ugyanis része a mi nagy függőadósságunknak, melynek beváltása most az ötforintosok beváltásával teljes lesz. Ilyenformán az ő halála exipálása a mi adósságaink bűnének. De azért nem kell busulni. Nem vész el semmi a nap alatt. S ha letörlesztődött a mi nagy függőadósságunk, jó az Isten: szerezzünk helyette másokat.

S ha letűnik vágyaink egéről az ötforintos, támad helyette új csillag, ugyanilyen értékű, csak a neve s a formája lesz más. Hivni fogjuk ugyanis tizkoronásnak, a formáját pedig pontosan leírja a hivatalos lap: Ebből az érdekes leírásból megtudjunk, hogy az új tizkoronásnak százhusz milliméter lesz a hossza és nyolczvan a széle. A remény színe helyett egy másik becses tulajdonsága színét fogja fölvenni: a szerénységét. Ibolyakék lesz a színe. az ibolya pedig a szerénység jelképe. Persze kép is lesz a bankjegyen: száztizenegy milliméter hosszú és hetven milliméter széles. Ó nem

valami műredek. Elvégre tiz koronáért nem lehet sokat várni. A jó öreg Génusz pom pázik majd az új pénzen, hiven az ősi hagyományokhoz.

És reméljük, hogy ez év szeptember másodikától fogva, mikor ez a Génusz megkezdí áldásos működését s belép a forgalomba, hű marad elődje programjához, nem hagyja hasztalan epekedni, aki szerény vágyaiban megelégszik véle is.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriontól.)

Fordította: **Ifjabb Móríz Pál.** 23.

A következő esetet pedig soha el nem felejtém: A menetelésünk második napján Kaiserslauternben megpihenve, kikapcsoltam a tornisztert. Tiszta inget akartam váltani s eközben az ingek alól egy kis, nehéz csomagocskát került a kezembe. Felbontottam a kis csomagot, ötvenegy frankot találtam benne, hat livres aranydarabokat. A pénz mellett még egy beirt papírost is találtam. Gulden ur irt hozzám néhány szót: „A háboruban légy kiméletes és becsületes. Gondolj mindig a szüleidre, a te hozzá tartozóidra, bánj emberségesen az idegen néppel, hogy majd az ő fiaik is emberségesek legyenek a tiedhez. Az ur isten vezéreljen utaidon... Az Ur Isten oltalmazzon a veszedelmektől! Különben Józsi fiam ime itt egy kis pénz. A pénz mindig jó az idegenben. Amikor módját ejtheted, irj nekünk. Óllemek, csókollak gyermekem.” Könynyezve olvastam e sorokat, magamban így gondolkozván:

— Lásd, még sem vagy te oly elhagyatott... Mily derék emberek foglalkoznak a sorsoddal! Ne felejtse soha a tanácsait.

Végre öt napi gyalogolás után bevonultunk Mainzba. Este tizórátját lehetett az idő. Ezen emlékeimet sem felejtém el soha. Iszonyu hideg volt. És már kora hajnalban utnak indultunk. Amíg a várost elértük, ahány falut találtunk, az mind tömve volt katonával. Lovasság és bakák vegyesen; A kurta kabátos dragonosok szalmával tömték tele a fapapucsot és még az izzadság is kiverte az arcukat, mignem a vízi malom jegét felvágták a lovaiknak itatóra. Mások ismét a csomózott szénát hordták az istállókba. Löpor és golyó szállományokat találtunk mindenfelé utközben. A dér fehér kérgével belepte e terhes kocsiat. Aztán a fehér hómezőben futárok, tűzérés, utászok ügyekvé lehetett látni mindenfelé. Mintha ott sem lettünk volna, annyit nem ügyeltek reánk.

Vidal kapitány ur is leszállott a lováról, hogy egy kicsit felmelegedjen, velünk gyalogolt. A tisztek, az altisztek egyre nógattak bennünket, hogy siessünk. Mert már öt vagy hat olasz lemaradt közülünk a falukban. Ezek már nem bírták a gyalogolást. A hibáslábam miatt én is keservesen vándorogtam, de a többi pfalzburgi legény mind könnyen masirozott.

Beesteledett. Következett az éjszaka. A ragyogó csillagok felkerültek az égre. A legénység már mind kíváncsian várta, fűrkészte Mainzot. Mondogattuk:

— Majd csak elérjük már, majd csak elérjük már.

És a láthatáron tényleg feltűnt egy homályos vonal, egy fekete vonal, egy fekete pont. Majd a nagy város kimereszkedő toronycsúcsai. Elértük a külső sáncokat. Már a cikk-czakos földbástyák közt masiroztunk. Ekkor felzárkóztak bennünk és lépést tartva, sortávolságot tartva meneteltünk, mintahogy már az városban, erdőditett helyet érve szokás. Szótlanul hallgatott mindenki. Midőn a félhold formájú sánczerődtményt megkerültük, már előttünk terjengtek a befagyott városi sáncárkok meg a nyers téglából rakott bástyafalak. Majd elértük a régi sötét felvonó hidas kaput.

Az őrszem „kész” helyzetbe fogta fegyverét s odabentről reánk kiáltott:

— Állj! Ki vagy?!

A kapitány maga előre lépett s azt felelte:

— Franciaország!

— Melyik ezred?

— A hatodik gyalogezred rekrutái!

Most elesendes lt minden. Majd lebozsátották a felvonó hidat és az őrség kigyűlt, hogy minket szemügyre vegyenek, az egyik nagy kézilámpával világított reánk Vidal kapitány ur előre sietvén, beszélt az őrparancsnokkal, aki harsány hangon kiáltotta oda:

— Mehet!

A dobosok beütöttek a dobba. De a kapitány ur csöndet parancsolt. Vállra vettette velük a dobot. És csak úgy csöndesen vonultunk be a nagy kapun, majd egy másik hasonló hidon és kapun is. Ekkor beértünk a városba, fényes terméskövel voltak kirakva az utcák. Mi bakák össze, szedtük az erőnköt. Kihúztuk magunkat mert daczára az éjszakának, minden korema, minden bolt tele, nyitva volt. Ragyogtak az ablakok és százával sürgött-forgott a nép az utcán, mintesak világos nappal.

Öt-hat utcán végig kanyarodtunk, míg elértük a kijelölt kis tét, ahol egy nagy magas kaszárnya emelkedett az ég felé. Itt „állj” t parancsolt a kapitány ur. A kaszárnya sarkán, a boltozatos oszlopok alatt egy markotányosné üldögélt, két nagy falilámpa világított le az üzletére. Háromszinű nagy esernyő alatt kuporgott és kis asztalra rakta ki a holmijait.

Ugyanakkor több katonatiszt elejbünk sietett, névszerint Gemeau őrnagy, meg néhány mások, akiket azóta már megismertem. Nevetgélve fogtak kezét a kapitánynyal. Aztán megszemléltek bennünket. Majd szétosztották a komiszkenyeret és a kvártély-czédulát. És kiadták a parancsot, hogy holnap reggel nyolcz órakor leszen a gyülekező a fegyverkiosztáshoz, aztán „oszolj”-t parancsoltak. Az utca bal sarkán világított egy kávéház. A tiszturak nagy kardesörtetve idementek be.

Mi pedig szabadjára lettünk engedve, hogy a kvártélyczédulával keressük az ismeretlen városban a szállásunkat, hoiott nehéz volt az eligazodás. Mert különösen az olaszok sem németül, sem francziául nem beszéltek.

Én mindjárt arra gondoltam, hogy a markotányosnénél tudakozodom. Őreg, kövér, tokás elzászi asszony volt, aki is, midőn tőle a Kapuczinus-utcát tudakoltam, mindjárt azon kezdte:

— Osztan mit fizetsz?

Kénytelen voltam némi kis pálinkát fizetni, mert csak akkor világosított fel az anyó:

— Hát látod, ha most egyenest mégy és ott a sarkon jobbra letérsz, mindjárt beéred a Kapuczinus utcát. Jó éjszakát, kis rekruta!

Kaczagva köszönt el.

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főráktár: Piac-u. 7. sz.

Kitünő faj és csak érett

csemegeszőlőt

ajánl e hó közepétől

Sétakerti csemegeszőlő telepéről
Kardos László.

Értekezhetni Kossuth-utca 9.,
a telep megtekinthető Simonyi-ut 11.
Termés 300 mm. körül. Telefon 113.

Néhai Szöllösi György
ékszeráru raktára, műhely berendezése,
továbbá üzleti berendezése és vasredőnyös portaleja

eladó.

Az örökös megbízásából értekezhetni
Zelinger Ede czimer- és czimfestőnél, Piac-
utca 55. sz. a.

Minden külföldinél jobbak!

és olcsóbbak!

a „**Debreczeni vasöntöde**
és géplakatosság”

aranyéremmel kitüntetett

kutszivattyúi, borsajtói és
szőlőzuzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelepen:

Péterfia végén a hadházi-utcában.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. Törvényszék, mint telekkönyvi Hatóságnak 4287—1901. tkv. sz. árverési hirdetménye folytán a Krasznai Ferenc es neje tulajdonát képező s a debreczeni 107. sz. tjkvben foglalt Domb utca 20. új számú ujonnan épített házastelek **Aug. hó 19-én d. u. 3 órakor** a kir. Törvényszék árverési termében el fog árvereztetni. Kikiáltási ár 5606 korona, bánatpénz 560 korona 60 fillér.

Orök áron eladó.

Egy 15 év óta fennálló éjjeli-üzlet berendezéssel és házzal együtt, a mely a városnak a legjobb helyén áll, szabadon nyíló ajtóval a vásártérre, az épület áll 6 szobás lakásból, pincze, istálló, jégverem, faskamra és nagy tágas udvar. A megvételhez nem szükséges több készpénz mint 1000 korona és bármely perczben átadható esetleg bérbeadó.

Kacz Pinkászné
Érmihályfalva.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitünőbb tápszer
kis gyermekeknek
Egy doboz 1 k. 80 fillér. Próbadohoz 1 k. Nem szükséges tej hozzáadása. Elválasztás esetén ezen régi kipróbált, 30 év óta bevezetett tápszer a legkitünőbb szoptató gyerekeknek.
Diarrhie és hányás kizárva.

tartalmazza a legkitünőbb **Alpe-i tejet.**

Évi gyártmány **35 millió doboz**, napontai tejszükséglet **132.000 liter.**

Nestlé-féle condem tej cukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz cukor nélkül „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: **F. Berlyak**
Bécs 1. Naglorgasse 1.

Elárusítás minden gyógyszerárban és droguériában.

Cserébe

ohajtja adni fát egy művelt szepesi család magyar leány vagy fiu helyett.

Gürtler Nándor
bánya ellenőr
Szomolnokhuta.

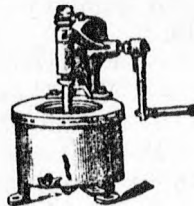
Ruhamosó-gépek gyára

Krauss és Társa Bécs,
XVIII., Währingergürtel 53. sz.

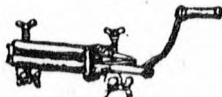
A legnagyobb és legrégebb gyár e szakmában Ausztria-Magyarországban, elvállal teljes **mosóda** berendezéseket és szállít felelőség mellett a legszolidabb kivitelben.

Gőz mosógépet
elismert legjobb rendszert. kézi vagy gőzerőre és gőzerőre 140 frttól 28 frttól feljebb 2000 frtig.

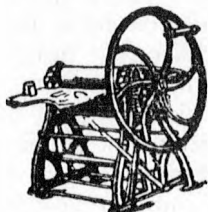
Centrifugal (körforgó) mosógépet, zajtalan, kézi és gőzerőre 140 frttól feljebb.

A legjobb **ruhafacsaró-gépet** minden nagyságban 14 frttól feljebb.

Mangorló gépet legjobb szerkezettel 28 frttól feljebb.

Vasaló gépet 85 frttól feljebb.

Kimerítő árjegyzékeket kívánatra ingyen és kérmentve.

Cséplőgép részek, Lendkerekek (különféle nagyságban) manometer (fesz mérő),

egészen új.

Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok,
más építkezéshez való

vastárgyak

különféle **kovácsszerszám**:

Satuk, üllők, fújtató, vasesztergapad

szerszámacél

kompozíció.

Kijavított

takarék tűzhelyek,

igen mérsékelt árban kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtűzde udvar.

Ocska vas és fémek a legmagasabb árban veszek

Teljesen kijavított

vetőgépek

13. 15. 17. és 21 soros

feltűnő olcsó árban, — előnyös
fizetési feltételek mellett.

Választási

zászlókat és jelvényeket

feltűnő olcsón készítünk.

Bármilyen nagy megrendelést néhány óra alatt elintézzük.

Zászlók és jelvényekről megkeresésre árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Tisztelettel

Sürgőnyezim :
HOFFMANN KRONOVITZ
Debreczen.

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdája

DEBRECZEN, Piacz-utcza 49.